

Xalqaro madaniy aloqalarni rivojlantirishda haykaltaroshlik simpoziumlarining o'ri

Jasvant Baxramovich Annazarov
Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti

Annotatsiya: Mazkur maqolada xalqaro madaniy aloqalarni rivojlantirishda haykaltaroshlik simpoziumlarining o'ri, 21-asr boshidagi arxitektura va badiiy amaliyot konteksti, ekologik haykaltaroshlikning obrazli xususiyatlari, shahar makonini badiiy shakllantirishga kompleks yondashuv asoslarini va uni amalga oshirishning asosiy tamoyillari haqida batafsil bayon qilingan.

Kalit so'zlar: xalqaro madaniy aloqalar, haykaltaroshlik, simpozium, estetika, san'at sintezi

The role of sculpture symposia in the development of international cultural relations

Jasvant Bakhramovich Annazarov
National Institute of Fine Arts and Design named after Kamoliddin Behzod

Abstract: This article describes in detail the role of sculpture symposia in the development of international cultural relations, the context of architecture and artistic practice at the beginning of the 21st century, the figurative features of ecological sculpture, the basis of a comprehensive approach to the artistic formation of urban space and the main principles of its implementation.

Keywords: international cultural relations, sculpture, symposium, aesthetics, art synthesis

Kirish

Ma'lumki, xolisona baho beradigan bo'lsak, bugungi kunda so'z erkinligi sharoitida shakllanayotgan, izlanish va innovatsiyaga yo'naltirilgan haykaltaroshlik simpoziumlari keyingi yillarda ma'lum yutuqlarga erishdi. Biroq, yangi shahar rivojlanishining haqiqiy estetik sifatini o'rganish orqali bu sohada qo'llaniladigan badiiy imkoniyatlarning kichik doirasi aniq bo'ladi.

Muammoni hal qilishda tizimli yondashuvning yo'qligi, ijtimoiy boshqaruv sohasidagi kamchiliklarning ko'pligi, haykaltaroshlarning o'zlari orasida ifodali vositalarning yo'qligi - bularning barchasi arxitektura-badiiylikni belgilovchi omillar majmuasini o'rganish zaruriyatiga olib keladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Quyida biz haykaltaroshlik va ob'ekt-fazoviy muhit o'rtasidagi o'zaro ta'sirning ayrim xususiyatlarini tahlil qilishga, muayyan plastik tendentsiyalarning hayotiyligini aniqlashga, shahar muhitini insonparvarlashtirish sohasida san'at asarlari qanday rol o'ynashini aniqlashga harakat qilamiz. Davom etayotgan jarayonlarning mohiyatini tushunmasdan, ularni harakatga keltiruvchi qonuniyatlar va ko'zlangan maqsadlar haqida tasavvurga ega bo'lmasdan, biz o'rganayotgan muammoni ob'ektiv tahlil qilib bo'lmaydi. Shahar hayotining ma'naviy tomoni, uning estetikasi butun jamiyatning diqqat markazida bo'lishi kerak: aholi, shahar hokimiyati, arxitektura va san'at.

Mazkur masalaga qiziqish haykaltaroshlarning hayotni qurish jarayonida ijodiy rolining ahamiyatini oshiradi. Plastik san'at asarlari ma'lum bir joyning ruhini ifodalash uchun mo'ljallangan, ularning shakllari va materiallarining o'ziga xosligi makonni estetik jihatdan o'zgartirish imkoniyatlarini kengaytiradi, qurilish arxitekturasi bilan atrof-muhit bilan o'zaro ta'siriga yordam beradi, haykaltaroshlikning ayrim janrlari fuqarolarning funktsional ayrim qatlamlari ehtiyojlarni qondiradi.

Haykaltaroshlik simpoziumlarini yaratish san'atida ommaning estetik qarashlari va rassomlarning g'oyalari o'zaro bog'liq tushunchalardir. Rassomning ijodiy ilhomi, u topgan obrazli va plastik ifoda vositalari hayot haqiqatidan olingan bo'lib, uning ijodiga tomoshabin tomonidan majburiy munosabat va baho berishni anglatadi. Shuni ta'kidlash kerakki, qadimgi Xitoyda aynan shu pozitsiyalardan badiiy va mafkuraviy universallikka ega bo'lgan, vizual shakllarda yashash maydonining uyg'un birligini yetarli darajada amalga oshiruvchi majoziy vositalarning maxsus tizimi ishlab chiqilgan. Qadim zamonlardan beri shakllangan tartib, martabalar, munosabatlar tushunchasi jamiyatning estetik tuzilishini tushunishda, uning madaniyatini rivojlantirish masalalarida asosiy moment edi. U odamlar va san'at o'rtasidagi muayyan aloqalarning muhimligini ta'kidladi.

Natijalar

Qadimgi xitoylarning tabiatga falsafiy munosabatining kosmogonik mohiyati Osmon va insonning birligi g'oyasi bilan ifodalangan bo'lib, u dunyo go'zalligidan bahramand bo'lish uchun insonni ma'naviy ozod qilish, san'atning eng oliy maqsadi sifatida filistiy haqiqatdan yuqoriga ko'tarilish imkoniyatini izlashni belgilaydi. Shu ma'noda go'zallikning yaratilishi inson faoliyatining ma'lum bir mahsulini anglatardi, unda ob'ektiv va sub'ektiv, hissiy va ideal uyg'unlik bilan muvozanatlanadi.

Zamonaviy shaharlarda haykaltaroshlikni sahnalashtirishning asosiy samarasi shahar madaniyati kontseptsiyasini yoyish va tasdiqlashdan iborat, chunki shaharni tashkil etuvchi detallarning mukammalligi shaharning madaniy zarbasining namoyonidir. Xitoyning yangi shaharlarining madaniy rivojlanishi haqida gapirganda, biz atrof-muhit san'ati sohasida eng katta badiiy xazinalarga ega bo'lgan mamlakat

haqida gapirayotganimizni unutmasligimiz kerak. Ular ko'p avlodlar ijodi bilan yaratilgan va tarixning o'zgarmas nufuzi bilan mustahkamlangan.

Muhokama

Shuni ta'kidlash kerakki, Xitoy haykaltaroshligining tarixiy rivojlanishi uning me'moriy, fazoviy va tabiiy muhitdagi rolini ajratib ko'rsatish, tipologik obrazli va mazmunli xususiyatlarini kengaytirish yo'nalishida o'tdi. Ushbu haykalning o'ziga xos xususiyati uning katta shaklga, arxitektura, haykaltaroshlik va dekorativ elementlarning sintetik birikmasiga, tasvirlarning ifodali boyligiga intilishi edi.

Buddist tosh ibodatxonalari haykaltaroshligi inson, tuzilmalar va tabiat o'rtasidagi keng ko'lamli, ritmik aloqalarni muvofiqlashtirib, atrofdagi makonning yaxlitligiga erishishga yordam berdi. Minsk qabrlarining tarkibi an'anaviy marosimlar tizimiga javob berib, tog'larni, suvni, arxitekturani bir butunga birlashtirib, "Osmon va insonning birligi" qadimiy falsafiy tamoyilini o'zida mujassam etgan. Qabrlar orasidagi muqaddas yo'lning ikki tomonida odatda tog' tizmalari bilan o'ralgan ko'p sonli mahobatli haykallar o'rnatilgan.

Tantanali sukunat muhiti juda katta hissiy ta'sir ko'rsatdi. Ritual ansambllarning universalligi, uning asosida plastika san'atining shakl va obrazlarining rang-barangligi shakllangan bo'lib, bu xilma-xillikni me'moriy-badiiy yaxlitlikka singdirish vazifasini bajaradi. Bugungi kunda biz uchun muhim bo'lgan yaxlitlik tushunchasi o'zining tuzilmani tashkil etuvchi fazo-zamon tamoyillari tufayli badiiy faoliyatning butun sohasi bilan bog'liq bo'lib, atrof-muhitning shakllanishiga asos bo'ladi.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, an'anaviy monumental va monumental-dekorativ haykaltaroshlikning mazmuni va obrazlari yangi hayot ehtiyojlariga mos kelmaydi. Zamonaviy shahar muhitining estetikasi zamonaviy badiiy ong fenomenologiyasiga muvofiq, inson va uning atrof-muhitining ma'naviy dunyosini o'zgartirishning yangi usullariga asoslangan holda hal qilinishi kerak. Biroq, asrlar davomida ishlab chiqilgan fazoviy san'at sintezi g'oyasini amalga oshirishning uslubiy tamoyillari bugungi kunda me'morlar va rassomlarning ijodiy tafakkurining asosini tashkil qilishi kerak. Zero, faqat rejalashtirish, hajmli va me'moriy-badiiy qarorlar va uslublarning umumiy izchilligi, tabiiy va yangi yaratilgan landshaftga oqilona va ehtiyotkor munosabat bilan zamonaviy ekologik haykalning o'ziga xosligini ko'rsatish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Murina E. B. Fazoviy san'at sintezi muammolari: nazariya bo'yicha insholar. M.: San'at, 2000.

2. Dondurei D. B., Tasviriy san'at va uning tomoshabinlari. Sotsiologik tadqiqotlar tajribasi // 2003.
3. Madaniy vositachilar // Deutschland. 2000.
4. Bogolyubova N. M. Xalqaro tashkilotlar tashqi madaniyat siyosatining yangi ishtirokchilari sifatida / N. M. Bogolyubova, Yu. V. Nikolaeva / 2012.
5. O'zbekiston san'ati. Ilmiy muharrir A. Hakimov – T., 2001.